

Sygn. akt: III AUa 1272/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski

Sędziowie: SSA Ewa Chądryńska

SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Protokolant: stażysta Paulina Działońska

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2013 r. w Łodzi

sprawy **Z. S. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę pomostową,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 czerwca 2012 r., sygn. akt: VIII U 742/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1272/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 listopada 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił Z. S. (1) prawa do emerytury pomostowej z uwagi na niespełnienie przesłanki 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu z dnia 10 grudnia 2011 roku Z. S. (1) wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej przez zaliczenie pracy wykonywanej w szczególnych warunkach na stanowiskach montera i spawacza w latach 1969 - 1971. ZUS I Oddział w Ł. domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 25 czerwca 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał Z. S. (1) prawo do emerytury pomostowej od dnia 15 września 2011 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca, urodzony (...), w okresie od 3 października 1969 roku do 31 maja 1971 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku ślusarza. W istocie wykonywał prace montera konstrukcji stalowych. Gdy rozpoczął pracę w tym przedsiębiorstwie w taryfikatorze nie było stanowiska monter, dlatego wpisano mu w umowę stanowisko ślusarza. Przedsiębiorstwo to specjalizowało się w montażu stalowych szybów w kopalniach. Odwołujący został skierowany do pracy w kopalni (...) i (...). Oprócz monterów pracowali tam również spawacze. Wnioskodawca jako monter zajmował się skręcaniem konstrukcji i wciąganiem jej na górę

wciągarką o napędzie ręcznym. Z. S. (1) pracował po 8 godzin, a czasem również po 12 godzin na dobę. Zimą, przy dłuższych mrozach, nie spawano konstrukcji, ale cały czas odbywało się skręcanie konstrukcji. Po ukończeniu kursu spawalniczego ubezpieczony wykonywał również prace spawalnicze. Razem z wnioskodawcą pracował świadek S. Z., który został zatrudniony w (...) kilka dni wcześniej niż odwołujący, on również miał wpisane w angaż stanowisko ślusarza, choć od początku był monterem.

W sumie w (...) Z. S. (1) pracował w warunkach szczególnych przez 1 rok 7 miesięcy i 28 dni. Pracodawca wydał ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wskazując w nim, że pracownik wykonywał prace montera na stanowisku ślusarza w okresie od 3 października 1969 roku do 31 maja 1971 roku, wymienione w wykazie A dział XIV poz. 1, 12 pkt 117, 10 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. W świadectwie wskazano, że w okresie od 13 grudnia 1969 roku do 9 lutego 1971 roku Z. S. (1) pracował jako monter górniczych urządzeń pod i nadszybia, a od 10 lutego 1971 roku do 31 maja 1971 roku jako spawacz. Na podstawie zapisów w dokumentach zawartych w aktach osobowych Sąd Okręgowy ustalił, że formalnie nigdy nie uległa zmianie nazwa stanowiska pracy wnioskodawcy - ślusarz, choć od początku był skierowany do prac montażowych w kopalni (...).

Z kolei w okresie od 20 kwietnia 1972 roku do 10 grudnia 1973 roku, tj. przez 1 rok 7 miesięcy i 20 dni, odwołujący wykonywał prace spawalnicze w Wojskowym (...) Zarządzie (...) w G.. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku spawacza rurociągów centralnego ogrzewania.

Z dalszych ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że od 15 czerwca 1971 roku Z. S. (1) podjął pracę w przedsiębiorstwie (...) (następca prawny Zakładów (...) w Z.) na stanowisku ślusarza w Dziale Głównego Mechanika. Natomiast od 1 sierpnia 1977 roku odwołujący przeniesiony został na stanowisko spawacz - hydraulik w Dziale M.-Energetycznym, co potwierdzają dokumenty z akt osobowych. Od momentu przeniesienia wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze przy rurociągu centralnego ogrzewania, gdyż wówczas zapadła decyzja o modernizacji węzła cieplnego i na stałe był potrzebny spawacz. Pracę spawacza gazowego odwołujący wykonywał cały czas, ponieważ jako jedyny miał uprawnienia spawacza. Z dniem 1 listopada 1982 roku przeniesiono wnioskodawcę na Odlewnię pozostawiając go dalej na stanowisku spawacz-hydraulik. Zakład pracy wystawił odwołującemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wskazując, że w okresie od 1 listopada 1982 roku do 31 lipca 1994 roku pracował jako ślusarz - spawacz - monter odlewni żeliwa. W firmie (...) Z. S. (1) przepracował ponad 16 lat.

W tych okolicznościach i z powołaniem się na treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) Sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za uzasadnione. Ubezpieczony wykazał bowiem, że spełnił przesłanki uprawniające do emerytury w postaci wieku, stażu ogólnego, jak też warunek posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat 8 miesięcy i 29 dni. W postępowaniu odwoławczym Z. S. (1) wykazał, że w Przedsiębiorstwie (...) w K. od początku zatrudnienia pracował jako monter urządzeń górniczych pod i nadszybia, co prowadzi do uznania całego okresu trwania tego stosunku pracy za zatrudnienie w warunkach szczególnych, a więc 1 rok 7 miesięcy i 28 dni. Analiza akt osobowych z (...) wskazuje, że wnioskodawca w tym zakładzie już od 1 sierpnia 1977 roku pracował przy spawaniu, na stanowisku spawacz-hydraulik, przy modernizacji węzła centralnego ogrzewania. Była to praca określona w wykazie A dział XIV pkt 12 załącznika do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku. Mając powyższe na względzie Sąd uznał, że odwołujący wykazał wszystkie przesłanki uprawniające do emerytury pomostowej, toteż z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia od dnia 15 września 2011 roku.

Apelację od tego rozstrzygnięcia w całości wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł..

Sformułował zarzuty:

- naruszenia prawa materialnego, tj. art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych oraz art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS poprzez niewłaściwe zastosowanie i ustalenie, że ubezpieczony spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury pomostowej, podczas gdy ubezpieczony nie wykazał 15 lat wymaganego zatrudnienia w warunkach szczególnych;

- naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. polegającego na wydaniu wyroku bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

W świetle tych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zdaniem skarżącego Sąd dokonał błędnych ustaleń, iż Z. S. (1) pracował w warunkach szczególnych w przedsiębiorstwie (...) w latach 1977-1982, gdyż wystawione wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych nie objęło tego okresu. Sąd Okręgowy uznał ten okres za zatrudnienie w warunkach szczególnych korzystając z tych samych źródeł dowodowych, w oparciu o które zostało wydane świadectwo pracy w warunkach szczególnych nie przeprowadzając dla ustalenia istotnych faktów dowodu z zeznań świadków, a tylko z zeznań odwołującego, czym naruszył zasadę swobodnej oceny dowodów, gdyż dał wiarę osobie zainteresowanej uzyskaniem świadczenia. W konsekwencji dokonane przez Sąd ustalenia nie odpowiadają rzeczywistości. Moc dowodowa świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych jest w sprawie niniejszej niewątpliwa i nie mogła być podważona zeznaniami wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie jest zasadna.

Trafnie Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę materialnoprawną rozstrzygnięcia stanowi art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), przewidujący prawo do emerytury pomostowej dla pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki: 1/ urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku; 2/ ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3/ osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4/ ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5/ przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6/ po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7/ nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zważyć należy, że ubezpieczony złożył świadectwo pracy z Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowo-Produkcyjnego (...) w Z., nie kwestionowane przez ZUS, w którym pracodawca potwierdził, że Z. S. (2) od 1 lutego 2010 roku do 30 kwietnia 2010 roku pracował na stanowisku szlifierz powierzchni odlewów, wymienionym w załączniku nr 1 poz. 5 ustawy o emeryturach pomostowych oraz że składki na Fundusz Emerytur Pomostowych były odprowadzane. Zatem wnioskodawca spełnił przesłankę określoną w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych, co oznacza, że zaliczeniu do kwalifikowanego stażu podlegają nie tylko prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, ale i w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który w ust. 4 odsyła do przepisów zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji, że Z. S. (1) spełnił wszystkie przesłanki uprawniające do emerytury pomostowej, w tym udowodnił wymagany staż 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykazując w procesie, że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wymienionych w wykazie A załącznika do tego rozporządzenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaakceptował sumaryczny staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat 8 miesięcy i 29 dni, przy czym z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. organ rentowy

zaliczył ubezpieczonemu okres pracy od 13 grudnia 1969 roku. Sąd Okręgowy ustalił, że Z. S. (1) pracował w tym zakładzie w warunkach szczególnych od początku zatrudnienia, tj. od 3 października 1969 roku i ustaleń tych apelujący nie zakwestionował. Spór przed Sądem drugiej instancji w istocie dotyczy więc 20 dni brakującego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Podkreślenia wymaga, że w sprawie o prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach sąd winien dążyć do ustalenia charakteru pracy rzeczywiście wykonywanej, a nie opierać się jedynie na treści świadectwa pracy, jeśli budzi ono wątpliwości, gdyż ostatecznie to sąd, a nie pracodawca dokonuje kwalifikacji poszczególnych okresów zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych. Samo świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie przesądza o uznaniu wykonywanej pracy za pracę w szczególnych warunkach, świadectwo nie jest bowiem dokumentem abstrakcyjnym i musi znajdować oparcie w dokumentacji pracowniczej, jak też odpowiadać faktycznym obowiązkom pracownika, przy czym treść tych obowiązków sąd ustalać może także za pomocą osobowych źródeł dowodowych. Zasadnie zatem Sąd Okręgowy badał, jakie były rzeczywiste obowiązki odwołującego, zatrudnionego w Przedsiębiorstwie (...) w K., jak też w Zakładach (...) w Z., przejętych przez S.A. (...).

Ten ostatni pracodawca w świadectwie pracy w warunkach szczególnych wskazał, że wnioskodawca od dnia 1 listopada 1982 roku pracował na stanowiskach, na których wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Zauważyć trzeba, że świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione zostało w dniu 27 grudnia 2011 roku. Zarząd S.A. (...) w W. dokonał analizy akt osobowych wnioskodawcy po upływie ponad 30 lat od spornego okresu. Wbrew twierdzeniom apelującego, Sąd Okręgowy miał wszelkie podstawy do przeprowadzenia suwerennej oceny dokumentów w sposób odmienny i uznania, że w zakładzie tym ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych już od 1 sierpnia 1977 roku, gdyż z tą datą przeniesiony został do Działu M.-Energetycznego na stanowisko: spawacz-hydraulik. Takie nazewnictwo utrzymano do końca jego zatrudnienia. Sąd przesłuchał przy tym ubezpieczonego w charakterze strony i słusznie zeznania te uznał za przekonujące, skoro logicznie pokrywały się z dokumentami osobowymi. Przeniesienie nastąpiło z Działu Głównego Mechanika do Działu M.-Energetycznego, gdzie ubezpieczony pracował przy spawaniu rurociągu centralnego ogrzewania, gdyż zapadła wówczas decyzja o modernizacji węzła cieplnego. Jako jedyny od 1971 roku miał uprawnienia spawalnicze i tylko on zajmował się spawaniem gazowym, mając do pomocy hydraulika. Wywody apelującego, jakoby ocena dowodów była dowolna tylko na tej podstawie, że Sąd pierwszej instancji podzielił zeznania wnioskodawcy, są gołosłownie polemiczne. Apelujący nie wskazał jakie kryteria sędziowskiej oceny dowodów z art. 233 § 1 k.p.c. zostały naruszone poprzestając na zaprezentowaniu poglądu, że zeznania strony nie powinny być podstawą ustaleń, skoro strona jest zainteresowana uzyskaniem świadczenia. Tymczasem dowód z przesłuchania strony nie może być automatycznie zdyskredytowany tylko z tego powodu, że strona dąży do określonego rozstrzygnięcia. Z tego względu dowód wymaga oceny z należytym krytycyzmem, jednakże gdy zeznania strony znajdują oparcie w innych dowodach, to sąd nie jest ograniczony w uznaniu wiarygodności tego dowodu. Utrwalone są zapatrywania judykatury, że negowanie a priori znaczenia dowodowego zeznań strony w przewidywaniu jej subiektywnego nastawienia stanowi uchybienie art. 299 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 1950r., C 147/50, NP 1951/6/76).

W sprawie niniejszej Sąd Okręgowy dokonał przede wszystkim analizy akt osobowych wnioskodawcy, a na treść zeznań strony powołał się uzupełniająco, gdyż Z. S. (1) w sposób korelujący z dokumentami świadczącymi o przeniesieniu, zmianie stanowiska i stawki zaszeregowania od dnia 1 sierpnia 1977 roku podał, jakie były okoliczności przeniesienia i potrzeby zakładu. Od sierpnia 1977 roku ubezpieczony wykonywał czynności przy spawaniu rurociągu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przekonująco zeznał, że wcześniej, choć miał uprawnienia spawalnicze od 1971 roku, nie spawał codziennie, tylko w razie potrzeby. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych strona ubiegająca się o świadczenie może w postępowaniu sądowym wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jej uprawnienia także wówczas, gdy z dokumentu zakładu pracy wynika co innego - art. 473 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77). Nie ma racji apelujący podnosząc, że Sąd pierwszej instancji pogwałcił zasadę swobodnej oceny dowodów przez to, że dał wiarę wnioskodawcy zeznającemu ponad dowód z dokumentu w postaci świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Zeznania ubezpieczonego okazały się bowiem spójnym uzupełnieniem dokumentów źródłowych zawartych w aktach osobowych, z których

Sąd Okręgowy w sposób uprawniony wyprowadził odmienne wnioski, niż następca prawny pracodawcy Z. S. (1) wystawiając świadectwo pracy w dniu 27 grudnia 2011 roku.

W tych okolicznościach Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki uprawniające do emerytury pomostowej. Właściwe ustalenia faktyczne implikują prawidłową subsumcję, toteż zarzut naruszenia prawa materialnego nie odnosi skutku. Stwierdzając powyższe Sąd drugiej instancji bezzasadną apelację organu rentowego oddalił, z mocy art. 385 k.p.c.